

поради й рекомендації щодо патріотичного виховання.

Література

1. Воропай О. Звичаї нашого народу. – Київ, 1993. – 589 с.
2. Дитина. Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років. – Київ, 2013.
3. Духовні витоки українських свят та обрядів. Вікторини / упорядник Н. В. Лемешенко – Запоріжжя, 2006 – 92 с.
4. Довженко Г. В. Український дитячий фольклор. – Київ, 1991. – 73 с.
5. Кисельова О. Ми маленькі українці // Дитячий садок – 2007. – №20. – С. 36-37.
6. Народознавство в дошкільному закладі : методичні рекомендації для вихователів / упорядник О. П. Макаренко – Тернопіль, 1992. – 143 с.
7. Скуратівський В. Т. Дідух: Свята українського народу. – Київ, 1995. – 272 с.
8. Сухомлинська О.В. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності / Дошкільне виховання. – 2003. - №2
9. Тоцька Т. Рід, родина, Україна. – Київ, 2011. – 94 с.
10. Фесюкова Л. Б. Я живу в Україні / Л. Б. Фесюкова, О. В. Макаренко. – Харків, 2008. – 128 с.
11. Цимбалюк В. І. Світлиця / В. І. Цимбалюк, В. В. Жайворонюк. – Тернопіль, 2002. – 156 с.

В статье рассмотрены воспитательные возможности средств народоведения для формирования основ патриотизма. Отмечено, что средства народоведения оказывают большое влияние на воспитание основ патриотизма у детей дошкольного возраста благодаря доступности для понимания, эмоциональной выразительности и простоте подачи.

Ключевые слова: *воспитание, основы патриотизма, дети дошкольного возраста, средства народоведения.*

The article deals with educational opportunities of ethnology means in forming the foundations of patriotism. Means of ethnology are defined to have a great impact on patriotic education of the preschool child due to their easy understanding, emotional expressiveness and simplicity.

Keywords: *education, foundations of patriotism, preschool children, ethnology means.*

О. О. Єжова, м. Київ

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИХОВАННІ І РОЗВИТКУ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Автор окреслює основні проблеми застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у вихованні учнів: визначення сутності ІКТ як виховних технологій, пошук критеріїв та показників ІКТ у виховному процесі, ризики використання ІКТ, алгоритм їх застосування з виховною метою.

Ключові слова: *інформаційно-комунікаційні технології, технології виховання.*

Входження такого явища, як всесвітня глобальна мережа Інтернет у буденне життя кожної людини, розвиток комп'ютерних технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних, спонукає до широкого їх застосування в освіті. Нині можна говорити про незаперечне утвердження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у сфері навчання різних вікових груп, починаючи із дошкільного віку. Однак, у виховній царині застосування технологій досі широко обговорюється й активно досліджується. Ми не можемо заборонити підліткам користуватися сучасними засобами комунікацій, зокрема Інтернетом. Тому важливо до процесу виховання молодого покоління долучати різні засоби і методи, які є основою інформаційно-комунікаційних технологій і дозволяють зберігати, передавати, відтворювати та шукати інформацію за допомогою всесвітньої мережі.

Психолого-педагогічні засади використання ІКТ у навчально-виховному процесі висвітлювалося багатьма науковцями. На сьогодні існує декілька підходів до визначення ІКТ. Загальним для них є обов'язкове зазначення програмного забезпечення і технологічних засобів. Найчастіше інформаційно-комунікаційні технології розглядають: у педагогіці – як сукупність методів і засобів навчання та виховання, у технічних науках – як сукупність методів, виробничих процесів і засобів для виконання різних операцій з інформацією, або як інформаційні технології на базі персональних комп'ютерів. Для нас важливо, що ІКТ надають можливість збирання, зберігання, обробки інформації, обміну інформацією, є швидким засобом її передачі.

Потенціал інформаційно-комунікаційних технологій у вихованні досліджувався і вивчався рядом дослідників, зокрема: Г. Назаренко, Ю. Зорею, К. Музиченко, О. Хомич, В. Шинкаренко та іншими. У працях цих науковців доведено, що застосування ІКТ пришвидшує передачу соціального досвіду, уможливорює формування системи цінностей, дає змогу самоактуалізуватися та самостверджуватися тощо.

У соціальній педагогіці поряд із соціалізацією особистості досліджують і кіберсоціалізацію. На думку В. Плешакова, результатом

кіберсоціалізації виступають якісні зміни структури самосвідомості особистості під впливом та в результаті використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій [2].

Отже, ІКТ та їх засоби знаходять широке застосування у вихованні дітей, підлітків та молоді. Поділяємо думку А. Денісової, яка стверджує: якщо є дистанційне навчання, то можливе й існування дистанційного виховання у різних формах і стилях [1]. При цьому практика випереджає теоретичне узагальнення, розроблення науково-методичних основ використання ІКТ для виховання молодого покоління.

Висвітлення такої глобальної проблеми, як застосування ІКТ у вихованні потребує роз'яснення багатьох питань. У цій статті ми намагаємося окреслити ці питання та означити проблему.

Виховання розглядаємо як процес залучення молодого покоління до загальнолюдських цінностей, формування у дітей, підлітків і молоді таких соціально значущих рис, якостей та новоутворень, які сприятимуть їх самоствердженню та успішній самореалізації.

ІКТ у вихованні маємо розглядати як технологію освіти. Тому до визначення ІКТ застосуємо визначення виховних технологій. Тоді ІКТ можна трактувати як науково обгрунтовану сукупність методів і засобів виховання, застосування алгоритму яких уможливилює досягнення запланованого результату. За такого визначення ІКТ усвідомлюємо дискусійність «запланованого виховного результату».

За аналізом науково-педагогічних джерел можна констатувати, що до переліку ІКТ відносять і засоби, і форми, і програмне та технічне забезпечення тощо. Це свідчить про відсутність точних критеріїв ІКТ як технологій освіти. Пошук таких критеріїв є першочерговим завданням. Серед небагатьох досліджень з цього питання заслуговує на увагу розробка О. Спіріним критеріїв та показників якості ІКТ [3].

Для застосування у вихованні учнів ЗНЗ усього різноманіття ІКТ перспективними вважаємо такі: технологія веб-квесту; соціальні мережні технології; технологія телекомунікаційних проектів.

Необхідно зазначити, що для розроблення теоретичних основ використання ІКТ у вихованні слід звернути увагу на традиційну педагогічну структуру рис, якостей та новоутворень особистості (досліджувані явища), яка відповідає структурі виховного процесу. Як правило, у досліджуваному явищі виокремлюють когнітивний, емоційно-ціннісний та діяльнісно-практичний компоненти. До компонентів добирають відповідні критерії та показники, за якими відбувається вивчення явища. Тому перед остаточним вибором ІКТ педагог має відповісти на такі запитання:

1. Наскільки застосування ІКТ сприятиме розширенню знань та уявлень підлітків про загальнолюдські й особистісні цінності, суспільство, правила тощо?

2. Чи відповідає ІКТ емоційно-ціннісному розвитку особистості? Чи має ІКТ потенціал для формування загальнолюдських цінностей і ставлень? Ці питання стосуються змісту (контенту) ІКТ.

3. Наскільки ІКТ сприятиме виробленню потрібних умінь та навичок?

Наприклад, технологія веб-квесту сприяє розвитку: критичного та логічного мислення, вміння працювати у команді, приймати рішення, презентувати та самопрезентуватися, навичок самостійної роботи, комунікацій, рефлексії тощо.

Крім переваг застосування ІКТ, варто пам'ятати і про їх недоліки. Так, у науковій літературі все частіше розглядаються негативні ефекти ІКТ. Найбільше занепокоєння педагогічної спільноти викликає феномен інтернет-адикції (інтернет-залежність). Не зупиняючись на дискусійних питаннях причин і механізмів її виникнення, констатуємо, що така проблема існує. І одним з наслідків інтернет-залежності є руйнування та порушення соціальних зв'язків у реальному світі.

Зменшення рухової активності учнів ЗНЗ (гіпокінезія) та часу їх перебування на свіжому повітрі – ще один негативний ефект ІКТ, який впливає на фізичне здоров'я людини.

Отже, результатом наукової розвідки з проблеми застосування ІКТ у вихованні і розвитку учнів ЗНЗ є окреслення основних проблем: визначення

сутності ІКТ як виховних технологій, пошук критеріїв та показників ІКТ у вихованому процесі, ризики використання означених технологій, алгоритм застосування конкретних ІКТ у вихованні. Розроблення цих теоретичних основ надасть можливість добрати адекватні інформаційно-комунікаційні технології для формування просоціальної поведінки підлітків.

Література

1. Денисова А. Б. Роль ІКТ в организации воспитательно-коммуникативной среды / А. Б. Денисова // Философские проблемы информационных технологий и киберпространства. – 2012. – № 1. – С. 42–52.
2. Плешаков В. А. Киберсоциализация: социальное развитие и социальное воспитание современного человека / В. А. Плешаков // Вестник КГУ им. Н. А. Некрасова: Педагогика. Психология. Социальная работа. Ювенология. Социокинетика. – 2010. – Т. 16, № 2. – С.15–18.
3. Спірін О. М. Критерії і показники якості інформаційно-комунікаційних технологій навчання [Електронний ресурс] / Спірін О. М. // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2013. – №1 (33). – Режим доступу до журналу: <http://journal.iitta.gov.ua>.

В статье представлены основные проблемы применения информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) в воспитании учащихся: определение сущности ИКТ как воспитательных технологий, поиск критериев и показателей ИКТ в воспитательном процессе, риски применения ИКТ, алгоритм их использования в воспитательных целях.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, технологии воспитания.

The article outlines the main problems of using information and communication technologies (ICT) in the education of students: determination of the essence of ICT as educational technologies, the search for ICT criteria and indicators in education, the risks of using ICT, the algorithm of applying specific ICT in education.

Keywords: information and communication technologies, technologies of education.

Ю. М. Жданович, м. Київ

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ЗМІСТОВНОГО ДОЗВІЛЛЯ ШКОЛЯРІВ ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ

У статті здійснено аналіз соціально-педагогічної підтримки змістовного дозвілля школярів за місцем проживання як важливого чинника процесу їх соціалізації.

Ключові слова: соціально-педагогічна підтримка, дозвіллєва діяльність, змістовне дозвілля за місцем проживання, соціалізація.